

Hlaveň kulovnice a její opotřebení

Mezi myslivci se často setkávám s výrokem, že kulovnice už měla *vypálenou* nebo *vymláčenou* komoru. To se vždycky začnu zajímat, jak taková věc vlastně vypadá, protože jsem to ještě neviděl a velmi těžko si umím představit, jak by k tomu mohlo dojít, když hoření hnací náplně probíhá uzavřené v mosazné nábojnici sevřené právě v té nábojové komoře. Možná by nebylo na škodu si tuto věc a související fenomény okolo opotřebení hlavně kulové zbraně vyjasnit.

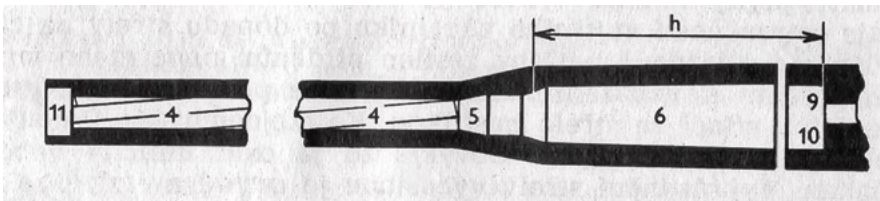

Schéma vývrtu hlavně kulovnice: 4 vodící drážkovaná část, 5 přechodový kužel, 6 nábojová komora (části 4, 5, 6 společně tvoří vývrt). Číslo 11 označuje zahloubené ústí, 10 závěr, 9 je čelo závěru/opěrná plocha pro dno nábojnice a h ukazuje způsob měření závěrové vůle (headspace).

Vývrt hlavně

Nejprve je třeba si vyjasnit názvosloví. Oproti některým mylným představám je vývrt (i podle nové a platné terminologické normy ČSN 39 5002) celá vnitřní dutina hlavně. Vývrt hlavně běžné lovecké kulovnice (vynechávám exotické věci jako zbraně na beznábojnicové střelivo, polygonní vývrty apod.) se skládá z nábojové komory, přechodového kužele, drážkované vodící části vývrtu a končí ústím hlavně. Ostatní partie hlavně vynecháme, nejsou pro účely tohoto článku třeba.

Nábojová komora zabezpečuje utěsnění vývrtu a vloženého náboje proti unikání rozpínajících se prachových plynů do závěru (či závorníku).

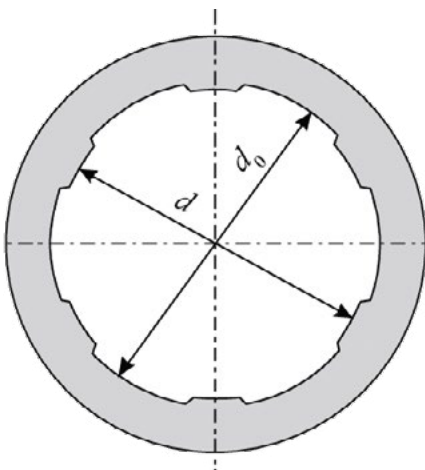
Přechodový kužel usnadňuje zařízení střely do drážek vývrtu a zabráňuje tak strmému a nebezpečnému nárůstu tlaku. Jeho délka značně ovlivňuje vývin rány. Zařízení do drážek je tím snazší, čím je přechodový kužel pozvolnější. Výkonnější ráže potřebují

bíhající ve šroubovici vytvářejí vodící část vývrtu.

Rozměry příčného průřezu vodící části vývrtu jsou mimo jiné dány průměrem v polích a průměrem v drážkách. Tyto rozměry jsou často odlišné od jmenovité hodnoty, která je součástí názvu náboje (například 308 Winchester nebo 7,62 x 51 mm) a v podstatě je smluvní, fixovaná v materiálech CIP a/nebo SAAMI. V Evropě přednostně používaná homologace CIP předepisuje jenom hraniční rozměry. Například u ráže 7 x 57 mm je minimální průměr v polích $F = 6,98$ mm a minimální průměr v drážkách $Z = 7,24$ mm. Skutečné hodnoty se najdou jenom na výrobních výkresech, navíc s tolerancemi. Jinak je lze zjistit pouze měřením.

Jak je to doopravdy

Nyní, když bezpečně víme, co je nábojová komora, můžeme se na tuto partii hlav-

Příčný řez vodící částí vývrtu: F je průměr v polích a Z průměr v drážkách

Řez hlavní. Je vidět, jak vypadá komora, přechodový kužel a drážkovaná vodící část, kde už působí žhavé plyny. K vypálení komory nedochází.

pozvolnější sklon přechodového kužele, typicky 1 : 100 proti starším, méně výkonným rážím, kde bylo zvykem 1 : 30.

Lidé si často pletou drážky vodící části vývrtu s tou vystouplou částí, což jsou ve skutečnosti pole. Drážka je zahloubená část. Drážky a pole pro-

ně podívat reálně. Fotografie k tomuto článku ukazují, že právě nábojová komora je provozem zbraně téměř nedotčena. Určitě ve smyslu jejího vypálení působením žhavých plynů. Ty se prakticky nemají jak do komory dostat, protože je celá utěsněná nábojnici. I kdyby v komoře hoření probíhalo jako v případě bezná- ➤